

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ PRAVIENIŠKIŲ PATAISOS NAMUS-ATVIRĄJĄ KOLONIJĄ

2020-09-21 Nr. 4D-2020/1-713

Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius gavo X (toliau vadinama ir – Pareiškėjas) skundą (toliau vadinama – Skundas) dėl Pravieniškių pataisos namų-atvirosios kolonijos (toliau vadinama ir – Pravieniškių PN-AK) pareigūnų veiksmų (neveikimo), galimai netinkamai pateikto atsakymo į prašymą.

2. Skunde, be kitų aplinkybių, nurodoma:

„[...] kreipiuosi [...] manydamas, kad Pravieniškių PN-AK atsakymas Nr. 7-2316 atsakytas 2020-05-13 yra neatitinkantis atsakymo pateikimo taisyklių, kadangi nėra pateikta apskundimo tvarka [...]. [...] kai mano skundą atsisakoma tirti prašau peržvelgti [...] dabar nežinau ar yra pateiktas neskundžiamas atsakymas ar tiesiog tyčia nepateikiama apskundimo tvarka [...] (šios ir kitų citatų kalba netaisyta)“.

3. Pareiškėjas prašo ištirti Skunde nurodytas aplinkybes.

TYRIMAS IR IŠVADOS

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

4. Seimo kontrolierius 2020 m. gegužės 27 d. raštu Nr. 4D-2020/1-713/3D-1504 kreipėsi į Pravieniškių PN-AK, prašydamas paaiškinti Skunde nurodytas aplinkybes.

2020 m. birželio 9 d. Seimo kontrolierius gavo Pravieniškių PN-AK 2020 m. birželio 9 d. raštą Nr. S-11777; rašte ir pateiktuose prieduose pateikta toliau nurodyta informacija:

4.1. „Nuteistasis X į Pravieniškių pataisos namus – atvirąją koloniją (toliau vadinama – įstaiga) kreipėsi su 2020-04-30 skundu (Įstaigoje gautas 2020-05-04 Nr. 70(2)658), pateiktas atsakymas 2020-05-13 Nr. 7-2316.“;

4.2. „Nuteistasis X į Įstaigą kreipėsi su 2020-04-07 prašymu (Įstaigoje gautas 2020-04-10 Nr. 70(2)451, pateiktas atsakymas 2020-05-07 Nr. 7-2212.“;

4.3. „[...] papildomai pateikiame 2020-06-08 tarnybinius pranešimus Nr. 41-6798, Nr. 41-6799, Nr. 41-6800. Tarnybiniame pranešime Nr. 41-6798 nurodyta, kad „[...] apskundimo tvarka pagal Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodekso 183 str. 2 d., nuteistojo X skundo atsakyme nebuvo įtraukta dėl žmogiško faktoriaus. 2020-05-14 minėtam nuteistajam skundo atsakymo apskundimo tvarka buvo paaiškinta žodžiu saugumo valdymo skyriaus patalpose [...]“.

Tyrimui reikšmingi teisės aktai

5. Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau vadinama ir – VAI):

3 straipsnis. Viešojo administravimo principai

„Viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi šiais principais:

1) įstatymo viršenybės. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektų įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą turi būti nustatyti teisės aktuose, o veikla turi atitikti šiame įstatyme išdėstytus teisinius pagrindus. Administraciniai aktai, susiję su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais turi būti pagrįsti įstatymais; 2) objektyvumo. Šis principas reiškia, kad administracinio sprendimo priėmimas ir kiti oficialūs viešojo administravimo subjekto veiksmai turi būti nešališki ir objektyvūs; [...] 11) atsakomybės už priimtus sprendimus. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas, priimdamas administracinius sprendimus, turi prisiimti atsakomybę už priimtų administracinių sprendimų sukeltus padarinius“; [...]

8 straipsnis. Individualaus administracinio sprendimo reikalavimai

„1. Individualus administracinis sprendimas turi būti pagrįstas nustatytais faktais ir teisės aktų normomis.

2. Sprendime turi būti aiškiai suformuluotos nustatytos arba suteikiamos teisės ir pareigos bei nurodyta sprendimo apskundimo tvarka“.

6. Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875, nustatyta (toliau vadinama – Taisyklės):

38. Atsakyme, kuriame nurodomos atsisakymo suteikti prašomą administracinę paslaugą, informaciją, priimti administracinį sprendimą priežastys, arba institucijos siunčiamame pranešime apie asmens prašymo ar skundo nenagrinėjimo priežastis asmuo ar jo atstovas turi būti informuojamas apie tokio atsakymo apskundimo tvarką, nurodant institucijos (-ų), kuriai (-ioms) gali būti paduotas skundas, pavadinimą (-us) ir adresą (-us), taip pat terminą (-us), per kurį (-iuos) gali būti pateiktas skundas [...]“.

Tyrimo išvados

7. Skunde Pareiškėjas teigia, kad su 2020-04-30 skundu kreipėsi į Pravieniškių PN-AK Pravieniškių PN-AK (Įstaigoje gautas 2020-05-04 Nr. 70(2)658), o Pravieniškių PN-AK 2020-05-13 pateikė atsakymą Nr. 7-2316, kuriame nėra pateikta apskundimo tvarka, todėl Pareiškėjas nežino, kaip ir ar galėtų šį atsakymą apskusti.

8. Vadovaujantis teisiniu reglamentavimu, institucija, rengdama pareiškėjui atsakymą, kuriuo atsisakoma suteikti prašomą administracinę paslaugą, turi nurodyti atsisakymo priežastis bei informuoti apie tokio atsakymo apskundimo tvarką, nurodant institucijos (-ų), kuriai (-ioms) gali būti paduotas skundas (šios pažymos 6 punktas).

9. Skundo tyrimo metu nustatyta, kad į Pareiškėjo 2020-04-30 skundą Nr. 70(2)-458, kuriame prašoma paaiškinti kodėl neleidžiama susisiekti su advokatu, Pravieniškių PN-AK administracija pateikė 2020-05-13 atsakymą Nr.7-2316, kuriuo buvo paaiškinta, jog į skunde parašytus klausimus jau buvo atsakyta ir vadovaujantis VAI 14 straipsnio 5 dalimi, šis Pareiškėjo skundas nebus nagrinėjamas, rašte apskundimo tvarka nėra nurodyta. Kaip Pravieniškių PN-AK administracija nurodo, jog pateiktuose tarnybiniuose pranešimuose (šios pažymos 4.3. punktas) yra užfiksuota, jog „[...] apskundimo tvarka pagal Lietuvos Respublikos baudinių vykdymo kodekso 183 str. 2 d., nuteistojo X skundo atsakyme nebuvo įtraukta dėl žmogiško faktoriaus. 2020-05-14 minėtam

nuteistajam skundo atsakymo apskundimo tvarka buvo paaiškinta žodžiu saugumo valdymo skyriaus patalpose [...]“.

Pažymėtina, kad teisės aktuose nenumatyta galimybė asmenį, šiuo atveju Pareiškėją, dėl jo skundo atsakymo apskundimo galimybės informuoti žodžiu.

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas nuosekliai laikosi praktikos, kad VAĮ 8 straipsnio 2 dalyje nustatytas reikalavimas, jog individualiame administraciniame akte turi būti nurodyta akto apskundimo tvarka, nustato pareigą individualų administracinį aktą priimančiam viešojo administravimo subjektui sprendime nurodyti tokius duomenis, iš kurių be papildomų informacijos šaltinių (įstatymų, poįstatyminių teisės aktų) ir laiko sąnaudų pareiškėjui, nepriklausomai nuo jo išsilavinimo, amžiaus, būtų visiškai aišku, kokiai institucijai (institucijos pavadinimas, adresas) ir per kokį terminą (nurodant ar terminas skaičiuojamas nuo sprendimo priėmimo, ar nuo individualaus akto gavimo dienos) gali būti paduotas skundas. Administracinio akto apskundimo tvarkos neišaiškinimas tinkamai nesiderina su geru viešuoju administravimu bei Konstitucijoje įtvirtintu principu, kad valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, gali suvaržyti asmens teisę kreiptis į išankstinio ginčų nagrinėjimo ne teismo tvarka instituciją ar teismą. Apskundimo tvarkos individualiame administraciniame akte nenurodymas (neišaiškinimas) gali būti laikomas priežastimi, objektyviai sukliudžiusiai pareiškėjui kreiptis į teismą laiku.

10. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad Skundas dėl Pravieniškių PN-AK pareigūnų veiksmų (neveikimo), galimai netinkamai pateikto atsakymo į skundą, atsakyme nenurodyta apskundimo tvarka yra pagrįstas.

Pravieniškių PN-AK direktoriui rekomenduotina imtis priemonių, kad ateityje pareiškėjams pateikiami atsakymai, kuriais nėra tenkinami skundai, būtų pagrįsti objektyviais duomenimis (faktais) ir pateikiami Taisyklių nustatyta tvarka, kartu nurodant jų apskundimo tvarką.

SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAI

11. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius nusprendžia X Skundą dėl Pravieniškių pataisos namų-atvirosios kolonijos pareigūnų veiksmų (neveikimo), galimai netinkamai pateikto atsakymo į skundą, atsakyme nenurodyta apskundimo tvarka, **pripažinti pagrįstu**.

SEIMO KONTROLIERIAUS REKOMENDACIJA

12. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 14, 17 punktais, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius Pravieniškių pataisos namų-atvirosios kolonijos direktoriui rekomenduoja: imtis priemonių, kad ateityje pareiškėjams pateikiami atsakymai, ypač tie, kuriais yra atsisakoma tenkinti pareiškėjų skundus, būtų pagrįsti objektyviais duomenimis (faktais) ir teisės aktų normomis, kartu nurodant jų *apskundimo tvarką*.

13. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad informacija apie siūlymų (rekomendacijų) išnagrinėjimą Seimo kontrolieriui turi būti pateikiama nedelsiant priėmus sprendimus dėl priemonių, kurių bus imamasi, atsižvelgiant į Seimo kontrolieriaus siūlymą (rekomendaciją), **bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos**.